

KINNITAN:

(allkiri)

Heino Luiga

(ees- ja perekonnanimi)

Direktor

(ametikoht)

OHUTUSJUHEND MOOTORSAEGA TÖÖTAMISEL

Nr. 8

SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendiga tutvumine ja selle nõuetest kinnipidamine on kohustuslik aednikul, haljastajal, maastikuehituse - , keskkonnakaitse kutseõpetajal ja maastikuehituse-, keskkonnakaitse õpilasel.

Aednikke ja kutseõpetajaid instrueerib antud juhendi osas majandusjuhataja.

Õpilastele tutvustatakse ohutusjuhendit (juht-, kutse-) õpetaja poolt enne praktiliste töödega alustamist.

Ohutusjuhendiga tutvumine registreeritakse ja allkirjastatakse vastavates žurnaalides (žurnaal töötajatele ja žurnaal õpilastele).

Kutseõpetajad ja aednikud –praktilikjuhendajad jälgivad ning vastutavad, et ka õpilased järgiksid käesolevat ohutusjuhendit.

Kutseõpetajad, aednikud jälgivad oma praktilistes töodes kasutatavate tööriistade ja isikukaitsevahendite olemasolu ja korrashoidu. Kui esineb tööriistade vigastusi, rikkeid või probleeme isikukaitsevahenditega, teatakse sellest majandusjuhatajale.

ÜLDNÕUDED

1. Tööülesannet tohib asuda täitma alles siis, kui selleks on teada ohutud töövõtted. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.
2. Mitte kasutada töövahendit, mille käsitlemist ei ole teile õpetatud.
3. Ilma kutsealase ja töötervishoiu- ning tööohutusalase väljaõppeta on töötajal iseseisvalt töötada keelatud.
4. Tööle mootorsaega lubatakse isikuid, kes on vähemalt 18 aastat vanad.(õppepraktilikal on lubatud)

5. Töötaja peab enne tööle asumist läbima arstliku kontrolli töötervishoiuarsti juures ja kutsealase väljaõppe.
6. Puukensefaliidi ohtlikes piirkondades töötamiseks peab töötaja läbima vastavad kaitsepookimised.
7. Töötaja peab tundma ohutuid töövõtteid, käesolevat juhendit ja ettevõtte töösisekorraeeskirju.
8. Töötaja on kohustatud kandma ettenähtud tööriietust ja kasutama isikukaitsevahendeid.
9. Töötaja peab tegema ainult seda tööd, mis talle on ülesandeks tehtud ja mille ohutuid töövõtteid ta tunneb. Kahtluse korral tuleb pöörduda tööloõigu juhataja poole selgituse saamiseks.
10. Töökohale kõrvalisi isikuid lubada ei tohi.
11. Märgates ohutuseeskirjade rikkumist teiste töötajate poolt või ohtu lähedalolijaile, peab töötaja viivitamatult võtma tarvitusele abinõud ohutuse kindlustamiseks ning juhtunust teatama tööloõigu juhatajale.
12. Töötajal peavad kaasas olema esmaabivahendid.
13. Käesoleva juhendi nõuete mittetäitmisel süüdi olev tööline võetakse vastutusele seadusega ettenähtud korras.

ENNE TÖÖD

1. Riietu ettenähtud tööriietesse. Tööks mootorkettsaega on ette nähtud kaitsekihiga kindad, kaitsekihiga püksid, kaitsekihiga saapad, millel on terasest varbakaitse ja libisemiskindlad alustallad, kiiver, kõrvaklapid, kaitseprillid või näokaitse. Tööriided peavad olema liibuvad, kuid ei tohi piirata liikumisvabadust.
2. Suurem osa õnnetusi kettsaagidega juhtub seetõttu, et kett riivab operaatorit. Seepärast kasuta saega töötades alati ettenähtud kaitsevarustust. See ei välista õnnetuse riski, kuid vähendab vigastuse astet.
3. Töötades raielangil peab eririietus omama demaskeerivat värvingut.
4. Enne töö alustamist kontrolli, et :
 - töötsoonis ei viibiks kõrvalisi isikuid;
 - töötsoonis ei ole muid takistusi.
 - Puhasta puude ümbrus segavatest okstest, prahist ja muudest segavatest esemetest.
 - Kontrolli sae töötavate osade korrasolekut, vajalike kaitsekatete kohal- ja korrasolekut ketipidur ja turvakäepide, gaasihoovastiku sulgur, ketipüüdja, parema käe kaitse, stopp-lüliti, vibratsioonisummutussüsteem, summuti, lõikeseade), kütte piisavust paagis.
5. Kuni 50 m kauguseni puude langetamise kohast on ohtlik tsoon, milline tähistatakse ohumärkidega. Märkide ümberpaigutamise eest vastutab langetaja.
6. Raielangile, kus toimub langetamine, suunduvad teed ja rajad märgistatakse samuti ohumärkidega 50 m kaugusel raielangist piirist.
7. Bensiinimootorsaagidega töötamisel peab töötaja kaitsekiiver omama näokaitseekraani ja tööpüksid säärekaitseid. Töökindad peavad olema vibratsiooni vastased.

8. Töötaja peab olema varustatud korralike abivahenditega: langetuslabidas, langetushark, pööramishaak, käsivints jm.
9. Ära mingil juhul muuda kettsae algupärast konstruktsiooni ilma tootja loata. Kasuta alati originaalosi. Lubamatud muudatused ja varuosad võivad põhjustada raskeid, isegi eluohtlike kehavigastusi operaatorile ja teistele.

TÖÖ AJAL

1. Langetuslabida või hüdrokiilu kasutamisel on lubatud langetada saega üksinda kuni 40 cm jämedusi puid. Puude langetamisel üksinda, ilma abiliseta on keelatud üle 40 cm jämeduste puude korral.
2. Keelatud on ilma abiliseta metsalangetus tuulemurdude ja põlendike ülestöötamisel, samuti 3 pallilise vastutuule korral.
3. 6 pallilise ja tugevama tuulega, äikese ja paduvihma ajal ning tihedas udus (nähtavus alla 50 m st., kui sellelt vahemaalt ei ole näha inimese siluetti) on kõik tööd raielangil keelatud.
4. Enne puu langetamist tuleb töökoht ette valmistada, selleks eemaldada võsa ja lamapuit jm., teha 4...5 m pikkused rajad 45° all taganemiseks.
5. Langetatavale puule tehakse esmalt langetussuunas langetussälk. Sälgu sügavus peab olema sirgel puul mitte alla 1/4 tüüka jämedusest, kaldu kasvanud ja pehastanud puudel mitte alla 1/3 tüüka jämedusest. Pehkinud ja jalalkuivanud puude sälkamine peab toimuma ainult saega, eelnevalt kontrollides puu seismiskindlust ja vajaduse korral hargi või ridvaga eemaldama murdunud ladvad või oksad.
6. Langetussälgu alumine tasapind peab olema risti puu teljega, ülemine pind peab moodustama alumise suhtes 25...35.
7. Kahe paralleelse saelõikega tehtud täisnurkse langetussälgu puhul peab sälgu kõrgus olema 1/10 tüüka läbimõõdust mahasaagimise kohal. Nn. "Skandinaavia" langetussälgu korral peab nii alumine kui ka ülemine kaldlõige olema 45 ° all puu ristteljega.
8. Langetamise läbilõige peab olema risti tüvele ja suunduma sälgu keskele (skandinaavia sälgu korral ülemise sälgu keskele). Õige langetus suuna tagamiseks peab jätma läbisaagimata nn. pideriba, mille laius on kuni 40 cm jämeduste puude korral 2 cm, 40-60 cm jämedusega puudel 3 cm, jämedamatel 4cm. Keelatud on langetatavad puud täielikult läbi saagida.
9. Kännust kokkukasvanud puid või üle 5 kaldega puid langetatakse loomuliku kalde suunas. Murdunud puud langetatakse murdele ristisuunas, kusjuures peab kontrollima eelnevalt murde tugevust.
10. Keelatud on puude grupiviisiline langetamine, lõpuni läbisaagimata või rippesse jäänud puude lõpuni langetamata jätmine.
11. Rippesse jäänud puid peab langetama traktori või vintsi abil, kusjuures tõmbetrossi pikkus peab olema vähemalt 35 m. Erandjuhtudel on lubatud rippesse jäänud puid langetada pöördehaagi, köie või hoobade abil.

12. Keelatud on mahasaagida seda puud, millele toetub rippesse jäänud puu, saagida notte rippuva puu tüükast, maha paisata rippuvat puud teise puu pealelangetamisega.
 13. Keelatud on rippesse jäänud puu ohtlikus läheduses teostada ükskõik milliseid töid vaatamata rippe püsivusele.
 14. Okstelaasimine on lubatud langetajast mitte lähemal kui 50 m. Laasimine sae või kirvega toimub suunaga tüükast ladvani. Ei ole lubatud laasida seistes ise laasitava tüvel, raiuda või saagida oksa milledele tüvi kindlalt toetub, laasida oksa kokkutõmmatud tüvede pakis või oksa, mis asuvad teiste tüvede või kändude vahel pingel all. Laasijate omavaheline kaugus peab olema vähemalt 5 m.
 15. Töötajad, kes järkavad metsa otseselt raielangil, peavad olema varustatud korralike abivahenditega (hoovad, pöördehaagid, kiilud jm.). Üle 35 nõlvadel on järkamine keelatud. Juurtega heidetud puude järkamine ilma eelneva juurekamaka toestamiseta on keelatud. Tuuleheitepuude väljapööratud juure-süsteem tuleb peale järkamist traktori või vintsi abil tagasi tõmmata.
 16. Mootorsaade asitõimetamise ajal kasutada alati saelati kaitset.
 17. Sae transportimise ajaks seisata mootor ning pidurdada saekett ketipiduri abil juhusliku käivitumise vältimiseks.
 18. Enne mootori käivitamist aseta saag stabiilsele alusele või hoia seda kindlalt. Saelati ja –keti piirkond peab olema takistustest vaba.
 19. Saagi hoida tugevasti mõlema käega.
 20. Okste saagimisel kasutada saelati keskosa, mitte selle otsa. Olla eriti ettevaatlik pinges okste saagimisel.
 21. Vältida heitgaaside sissehingamist, eriti juhul kui saagi kasutatakse kinnistes ruumides. Viimasel juhul töötada korraliku ventilatsiooni tingimustes.
 22. Igasugusel, ka lühiajalisel sae kasutamise lõpetamisel või peatamise seisata mootor.
 23. Keelatud on saeketi reguleerimine, vahetus või puhastamine töötava mootori korral.
 24. Töötada sobivas, ohutud tööd tagavas tööriietuses. Kasutada töökindaid ja –jalatseid, mis ei takista töötamist või vabalt liikumist, vastavad mootorsaega töötamise töötervishoiunõuete tingimustele.
 25. Enne kütta lisamist seisata mootor. Kütta lisamise ajal on keelatud suitsetada ja kasutada lahtist tuld. Kütusepaagi kork avada ettevaatlikult, et surve vaikselt kaoks. Sae käivitamiseks viia ta tankimiskohast eemale.
- 26. Ära käivita saagi, kui:**
- -kütust on sattunud saele, pühi see ära;
 - -kütust või ketiõli on sattunud kehale või riieteale, vaheta riided;
 - -kütust lekib saest, kütusepaagi korgi vahelt või voolikust.
27. Mootorsaega töötada ainult tööasendis, mis tagab seismise kindluse, komistamise ja kukkumise vältimise.
 28. Jälgi, et saega töötamise ajal ei viibiks ohtlikus kauguses kolleege või kõrvalisi isikuid.
 29. Puu langetamisel hoidu okste võimaliku paindumise ja pealekukkumise võimaluse tekkimisest.

30. Töötades raielangil seisa metsapoolses küljes ja saetava puu kõrval.
31. Saagimisel jäta piisav langetusvaru ja võta kasutusele meetmed puu langetamiseks soovitud suunas.
32. Võsasaagidega võib langetada ainult kuni 8 cm jämedusi puid. Langetajad peavad töötama teineteisest vähemalt 30 m kaugusel. Keelatud on töötada võsasaagidel mittekorras või kinnitamata rihmkinnistega.

PÄRAST TÖÖD

1. Puhastada saag, korjata kokku kõik kasutusel olnud abivahendid, kütte ja õlinõud ning viia need selleks ettenähtud hoiukohta.
2. Tööriided ja isikukaitsevahendid jätta selleks ettenähtud kohtadesse.
3. Kõigist töö ajal esinenud puudustest teatada tööloigu juhile.